

Joanna Madalińska-Michalak
Antoni J. Jeżowski
Szymon Więśław

Etyka w systemie edukacji w Polsce

Wolters Kluwer

Joanna Madalińska-Michalak
Antoni J. Jeżowski
Szymon Więśław

Etyka w systemie edukacji w Polsce

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Książka „Etyka w systemie edukacji w Polsce” została napisana w latach 2015–2017 na podstawie badań realizowanych w ramach projektu naukowego „Etyka w systemie edukacji w Polsce i w wybranych krajach świata zachodniego (Niemcy, Wielka Brytania, Hiszpania, Portugalia, Francja, USA, Norwegia, Finalndia). Projekt został sfinansowany ze środków Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

NARODOWY PROGRAM
ROZWOJU HUMANISTYKI

Recenzent

Prof. dr hab. Janusz Gęsicki

Wydawca serii

Elżbieta Piotrowska-Albin

Wydawca

Małeczka Izabella

Redaktor prowadzący

Joanna Maź

Opracowanie redakcyjne i łamanie

Violet Design

Autorstwo poszczególnych części:

Wstęp, wnioski i zakończenie – Joanna Madalińska-Michalak

Rozdziały I–IV – Joanna Madalińska-Michalak, Antoni J. Jeżowski

Wykresy i kartogramy – Antoni J. Jeżowski

Przeprowadzenie ankiety drogą elektroniczną, tabele – Szymon Więśław

© Copyright by Wydawnictwo Uniwersytet Łódzki

© Copyright for this edition by Wolters Kluwer Polska SA

ISBN: 978-83-8107-574-9

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
--------------------	---

Rozdział I

Metodologiczne i organizacyjne założenia badań	13
1. Cel i przedmiot badań	14
2. Problematyka badawcza	17
3. Metody, techniki i narzędzia badawcze	20
4. Dobór próby i teren badań	23
5. Organizacja i przebieg badań	27
Podsumowanie	30

Rozdział II

Etyka przedmiotem nauczania w szkole	31
1. Etyka w systemie edukacji w Polsce – regulacje prawne	32
2. Etyka jako przedmiot nauczania – ujęcie statystyczne	39
2.1. Obraz ogólny w latach 2006–2015	40
2.2. Dynamika przemian w latach 2014–2016	51
2.2.1. Szkoły podstawowe i gimnazja	52
2.2.2. Licea ogólnokształcące i technika	82
Podsumowanie	99

Rozdział III

Nauczyciele etyki	101
1. Charakterystyka badanych nauczycieli	102
2. Kształcenie nauczycieli etyki	111
2.1. Pożądane cechy i umiejętności	112
2.2. Przygotowanie do nauczania etyki w szkole	139

2.3. Kształcenie nauczycieli etyki	
– ocena i propozycje zmian	146
2.3.1. Ocena kształcenia	147
2.3.2. Propozycje zmian	153
3. Etyka zawodu nauczyciela	176
3.1. Aspekt normatywny	178
3.2. Aspekt praktyczny	186
3.2.1. Orzecznictwo organów dyscyplinarnych i sądów	187
3.2.2. Działania Rzecznika Praw Obywatelskich	205
Podsumowanie	210

Rozdział IV

Nauczanie etyki	212
1. Podstawa programowa – proponowane zmiany	213
1.1. Cele kształcenia	214
1.2. Treści kształcenia	220
1.3. Zalecane warunki i sposoby realizacji zajęć	226
2. Lekcje etyki – rozwiązania organizacyjne	231
3. Podręczniki i materiały edukacyjne	237
4. Etyka a religia i wiedza o religiach	246
4.1. Etyka konkurencją dla religii?	247
4.2. Wzajemne dopełnianie i przenikanie się treści	289
4.3. Wiedza o religiach <i>versus</i> etyka	317
5. Nauczanie etyki – wyzwania	340
Podsumowanie	345
Wnioski	353
Zakończenie	359
Bibliografia	363
Spis tabel, wykresów i kartogramów	367

WSTĘP

Niniejsza książka poświęcona jest relatywnie nowemu przedmiotowi nauczania, jakim jest etyka. Początkowo zajmował on raczej marginalne miejsce w polskim systemie edukacji, jednak z roku na rok powoli zyskuje uznanie wśród uczniów i ich rodziców. O umacnianiu się etyki w szkolnictwie świadczy przede wszystkim wzrost zainteresowania tym przedmiotem oraz adekwatna odpowiedź szkół na to wzmożone zapotrzebowanie, zwłaszcza od września 2014 r. Podstawą zaprezentowanych w tej książce rozważań są przeprowadzone przez nas ogólnopolskie badania wśród nauczycieli etyki szkół różnego typu i stopnia edukacji (nauczyciele szkół podstawowych, gimnazjów, liceów ogólnokształcących, techników i zasadniczych szkół zawodowych). Badania zostały zrealizowane w latach 2015–2016 w ramach projektu naukowego „Etyka w systemie edukacji w Polsce i w wybranych krajach świata zachodniego (Niemcy, Wielka Brytania, Hiszpania, Portugalia, Francja, USA, Norwegia, Finlandia)”. Projekt sfinansowano ze środków Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Na książkę składają się wstęp, cztery zasadnicze rozdziały, wnioski i zakończenie. Dołączono do niej także bibliografię oraz spis tabel, wykresów i kartogramów.

W rozdziale pierwszym omawiamy założenia metodologiczne i organizacyjne zrealizowanych badań; ukazujemy cel i przedmiot badań, postawione problemy badawcze oraz zastosowane metody, techniki badań i narzędzia badawcze. Prezentujemy także sposób doboru

badanych nauczycieli, ich charakterystykę ze względu na miejsce pracy oraz organizacji i przebieg badań, a zwłaszcza proces gromadzenia i analizy danych.

W rozdziale drugim w pierwszej kolejności koncentrujemy się na regulacjach prawnych wyznaczających w latach 1991–2016 warunki i sposoby organizacji nauczania etyki. Następnie na podstawie analizy danych uzyskanych z Ministerstwa Edukacji Narodowej i danych powszechnie dostępnych z Systemu Informacji Oświatowej prezentujemy obraz ogólny etyki jako przedmiotu nauczania w ujęciu statystycznym w dekadzie 2006–2015. W rozdziale tym skupiamy uwagę na ukazaniu, w jakim stopniu jest realizowane nauczanie etyki w szkołach w Polsce, jak kształtowała się zmienność w zakresie dostępu do tego przedmiotu oraz jakie są tendencje zaobserwowanych przekształceń. W pierwszej części rozdziału ukazujemy obraz ogólny etyki jako przedmiotu nauczania, zwracając uwagę na wartości takich mierników i przypisanych im wskaźników, jak liczba szkół realizujących zajęcia z etyki, liczba nauczycieli zatrudnionych do nauczania etyki w szkołach, liczba etatów przeliczeniowych, liczba etatów nauczycieli etyki przypadających przeciętnie na jedną szkołę i średnia tygodniowa wielkość etatu nauczyciela etyki przypadająca na jedną szkołę. Osiągane wartości wskaźników rozpatrujemy w zależności od typu szkoły (szkoła podstawowa, gimnazjum, liceum ogólnokształcące, technikum, zasadnicze szkoły zawodowe i inne) i jej rodzaju (szkoły publiczne i szkoły niepubliczne), ukazując także dynamikę ich wzrostu. W drugiej części rozdziału prezentujemy w ujęciu dynamicznym – na podstawie danych statystycznych za lata 2014–2016 – obraz etyki jako przedmiotu nauczania w szkołach podstawowych i gimnazjach oraz w szkołach ponadgimnazjalnych. Przedmiotem omówienia czynimy zwłaszcza dostępność lekcji etyki w zależności od typu szkoły, jej usytuowanie (województwo, gmina, miasta na prawach powiatu) i rok szkolny (rok szkolny 2014/15 i rok szkolny 2015/16).

W rozdziale trzecim i rozdziale czwartym prezentujemy wybrane wyniki badania sondażowego przeprowadzonego w latach 2015–2016 za pomocą ankiety on-line. Badanie było skierowane do wszystkich nauczycieli etyki uczących na różnych poziomach edukacyjnych i w różnych typach szkół w Polsce.

W rozdziale trzecim w pierwszej kolejności przedstawiamy charakterystykę badanych grup nauczycieli. Następnie podejmujemy problem kształcenia nauczycieli etyki w Polsce, pożądane cechy i umiejętności nauczyciela etyki, jego przygotowanie do nauczania etyki w szkole oraz wyzwania, jakie stoją przed kształceniem nauczycieli etyki. Zwracając uwagę Czytelnika na poruszane przez nas zagadnienia, ukazujemy różnego rodzaju uwarunkowania pracy nauczyciela etyki. Naszą uwagę kierujemy w stronę pytania o to, na ile nauczyciele, w szczególności nauczyciele etyki, własną postawą zawodową i życiową realizują wartości, z którymi starają się zaznajomić uczniów, na ile są im wierni, czy też na ile sami stanowią drogowskaz w osobistych, uczniowskich poszukiwaniach „sposobu na życie”. Podnosząc problem etyki zawodu nauczyciela, skupiamy się na jej aspekcie normatywnym (teoretycznym, formalnoprawnym) i aspekcie praktycznym (realizacyjnym, sprawczym).

W rozdziale czwartym przedstawiamy opinie nauczycieli etyki na temat podstawy programowej i samego nauczania etyki w szkole. W centrum zainteresowań stawiamy zarówno zagadnienia dotyczące oceny obecnych podstaw programowych z zakresu etyki pod kątem określonych w nich celów i treści kształcenia, zalecanych warunków i sposobów realizacji zajęć z etyki na różnych poziomach kształcenia, jak i oceny rozwiązań organizacyjnych przyjętych w zakresie prowadzenia lekcji etyki w szkołach. Skupiamy się także na dość istotnym elemencie związanym z procesem kształcenia, a mianowicie na realizacji programu nauczania etyki, a zwłaszcza na podręcznikach i materiałach edukacyjnych do etyki oraz wyzwaniach, z jakimi mierzą się pedagodzy w nauczaniu tego przedmiotu w szkole. W rozdziale tym prezentujemy i obszernie analizujemy także opinie nauczycieli na temat relacji między etyką a religią jako przedmiotami nauczania. Szczególnej uwadze Czytelnika polecamy zaprezentowane analizy swobodnych wypowiedzi nauczycieli na temat zagadnień związanych z odpowiedzią na pytanie o to, jak jest postrzegana w szkole etyka jako przedmiot nauczania, a zwłaszcza: (i) czy jest ona traktowana jako przedmiot konkurencyjny w stosunku do religii? (ii) czy treści nauczania etyki i religii mogą się uzupełniać? (iii) czy w szkole powinna być wprowadzona wiedza o religiach zamiast etyki?

Książka wypełnia lukę istniejącą na rodzimym rynku wydawniczym, jeśli chodzi o naukowe ujęcie etyki – przedmiotu kształcenia w polskiej szkole i jego uwarunkowań oraz stanu przygotowania nauczycieli do nauczania tego przedmiotu. Można wręcz stwierdzić, że stanowi wyjątek na polskim rynku wydawniczym. Brakuje na nim bowiem wciąż publikacji podejmujących w sposób dogłębny kwestię etyki w polskich szkołach. O tym, jak ważny jest to przedmiot i co należałoby zrobić, aby udoskonalić nauczanie i wzmocnić jego pozycję, świadczą licznie prowadzone w rozmaitych kręgach dyskusje, debaty czy konferencje naukowe. Mamy nadzieję, że prezentowane w tej książce wyniki badań i płynące z nich wnioski przyczynią się do dalszych dyskusji nad poruszonymi w książce zagadnieniami oraz poszerzenia naukowej wiedzy pedagogicznej, zwłaszcza z zakresu dydaktyki i pedeutologii.

Przedkładana monografia adresowana jest do szerokiego kręgu odbiorców, wśród których są w pierwszej kolejności nauczyciele, dyrektorzy szkół, pracownicy administracji publicznej – osoby odpowiedzialne za realizację zadań oświatowych w gminach i powiatach. Gorąco polecamy ją politykom podejmującym decyzje o siatkach godzin, planach nauczania i podstawach programowych. Publikacja adresowana jest także do naukowców zajmujących się problematyką szkoły i jej reformowania, procesami nauczania i uczenia się w szkole, przedmiotami na kolejnych poziomach edukacji, czy problematyką kształcenia nauczycieli, jak i do szerokiego grona studentów, zwłaszcza takich kierunków, jak pedagogika, filozofia i różnych kierunków nauczycielskich.

Treść książki zachęca do wykorzystania jej na zajęciach związanych z przygotowaniem nauczycieli do prowadzenia lekcji etyki w szkołach, a mianowicie na studiach wyższych z zakresu filozofii czy na studiach podyplomowych z zakresu etyki i filozofii w szkole, organizowanych najczęściej przy wydziałach filozoficznych na uniwersytetach oraz na studiach doktoranckich. Przy jej pisaniu bliskie było nam założenie, że z pewnością będzie pomocna wymienionym grupom odbiorców, gdyż podejmuje niezwykle ważny i aktualny problem dotyczący szkolnictwa w Polsce, jakim jest, najogólniej rzecz ujmując, miejsce etyki w systemie edukacji.

Dziękujemy wszystkim, którzy pomogli nam w przeprowadzeniu prezentowanych badań. Składamy podziękowania kierownictwu i pracownikom Ministerstwa Edukacji Narodowej, którzy w latach 2014–2017 służyli nam przychylną pomocą w zabiegach o uzyskanie, czasem bardzo szczegółowych, danych z Systemu Informacji Oświatowej i innych zbiorów danych Ministerstwa. Serdecznie dziękujemy nauczycielom i dyrektorom szkół, którzy brali udział w standaryzacji narzędzia badawczego „Nauczanie etyki w szkołach”. Jesteśmy wdzięczni kuratorom oświaty i dyrektorom szkół w Polsce za zachęcenie nauczycieli do wzięcia udziału w badaniach. Szczególne wyrazy podziękowania kierujemy do nauczycieli, którzy zdecydowali się uczestniczyć w badaniach i poświęcili swój czas, dzieląc się z nami swoimi przemyśleniami, doświadczeniami, opiniami i propozycjami.

Bardzo ciepłe słowa podziękowania kierujemy do koleżanek i kolegów z zespołu badawczego projektu „Etyka w systemie edukacji w Polsce i w wybranych krajach świata zachodniego (Niemcy, Wielka Brytania, Hiszpania, Portugalia, Francja, USA, Norwegia, Finlandia)”. Panu Profesorowi Andrzejowi M. Kaniowskiemu – kierownikowi projektu serdecznie dziękujemy za czuwanie nad jego prawidłową realizacją i wszelkie inspirujące uwagi. Panu Profesorowi Januszowi Gęsickiemu – recenzentowi książki gorąco dziękujemy za gruntowne przesłedzenie toku naszych wywodów oraz za inspirujące uwagi i sugestie dotyczące zmian i uzupełnień, co okazało się niezmiernie pomocne w ostatecznej redakcji niniejszego opracowania.

Joanna Madalińska-Michalak
j.madalinska@uw.edu.pl

Antoni J. Jeżowski
a.jezowski@pwsz.glogow.pl

Szymon Więśław
szymon.wieslaw@ibo.edu.pl

Rozdział I

METODOLOGICZNE I ORGANIZACYJNE ZAŁOŻENIA BADAŃ

Rozdział ten poświęcamy omówieniu podstawowych kroków, które złożyły się na przyjętą procedurę badawczą. Dążąc do rozpoznania i opisania – najogólniej rzecz ujmując – miejsca etyki w systemie edukacji w Polsce, w tym kształcenia nauczycieli tego przedmiotu, wyróżniono dwa zasadnicze etapy badań – w każdym z nich odwołano się do różnych rodzajów badań. I tak, w pierwszym etapie, gdy korzystano z aktów prawa regulujących nauczanie etyki oraz danych statystycznych pozyskanych z Ministerstwa Edukacji Narodowej i z Systemu Informacji Oświatowej, zastosowano badania niereaktywne (analiza treści i analiza danych zastanych). W drugim etapie badań, gdy gromadzono dane od nauczycieli etyki, odwołano się do badań diagnostycznych (badania sondażowe)¹.

W rozdziale tym w pierwszej kolejności przedstawiamy argumenty na rzecz potrzeby przeprowadzenia badań oraz ukazujemy ich cel i przedmiot. Następnie omawiamy problematykę badawczą, zastosowane metody, techniki badań oraz opracowane narzędzie badawcze. W końcowej części rozdziału przedstawiamy sposób doboru osób badanych, teren badań oraz ich organizację i przebieg.

---

¹ Szeroko na temat obu rodzajów badań pisze E. Babbie, zob.: E. Babbie, *Badania społeczne w praktyce*, tłum. W. Betkiewicz, M. Bucholc, P. Gadomski, J. Haman, A. Jasiewicz-Betkiewicz, A. Kloskowska-Dudzińska, M. Kowalski, M. Mozga, Warszawa 2004, s. 267–307 (badania sondażowe) i s. 341–368 (badania niereaktywne).

1. Cel i przedmiot badań

Prezentowane w niniejszej książce badania i ich wyniki są ściśle powiązane z projektem naukowym „Etyka w systemie edukacji w Polsce i w wybranych krajach świata zachodniego (Niemcy, Wielka Brytania, Hiszpania, Portugalia, Francja, USA, Norwegia, Finlandia)”, który był realizowany w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Projekt został pomyślany jako wkład w budowanie etyki jako przedmiotu szkolnego w systemie edukacji w Polsce oraz kształcenie nauczycieli. Założono w nim, że ze względu na stosunkowo krótką historię nauczania etyki w polskich szkołach należy podjąć namysł nad kształtem, jaki ów przedmiot winien lub mógłby przybrać, jak również nad jego teoretycznymi podstawami.

W omawianym projekcie wyróżniono kilka etapów, których realizacja miała przyczynić się do osiągnięcia tak określonego celu. Pierwszy etap odnosił się do polskich doświadczeń w obszarze nauczania etyki, jak też w zakresie kształcenia nauczycieli na jego potrzeby. W jego ramach założono, że należy: (i) przeprowadzić analizę rodzimego dorobku filozoficzno-pedagogicznego pod kątem dokonanego już namysłu nad funkcją etyki w procesie wychowania; (ii) zbadać funkcjonowanie etyki jako przedmiotu obecnego w polskim systemie szkolnictwa (tutaj położono nacisk na analizę programów i podręczników do nauczania etyki oraz dyskusję nad postacią i funkcją tego przedmiotu, która była i jest prowadzona w prasie oraz naukowych periodykach); oraz (iii) podjąć namysł nad etycznym wymiarem wykonywania zawodu nauczyciela.

Drugi etap projektu polegał na opracowaniu dokonań i doświadczeń krajów świata zachodniego w zakresie nauczania etyki jako przedmiotu szkolnego i kształcenia nauczycieli na jego potrzeby. W jego ramach dążono do: (i) zrekonstruowania założeń teoretycznych, na których opierali się twórcy obowiązujących w tych krajach, a zwłaszcza w Niemczech, Wielkiej Brytanii, Stanach Zjednoczonych, Finlandii, Norwegii, Francji, Hiszpanii i Portugalii, programów nauczania, (ii) analizy podręczników, dokumentów ministerialnych określających zadania etyki w szkole, oraz (iii) analizy systemu kształcenia nauczycieli. W trakcie

badań przeprowadzono również konsultacje z ekspertami kształcącymi dydaktyków uczących w szkołach etyki. Skierowanie uwagi na kraje świata zachodniego i skorzystanie z ich doświadczeń przy założeniu, że nauczanie etyki w szkołach ma w tych krajach już pewną tradycję, uznano za ważne źródło wiedzy – wiedzy, która miała być użyteczna przy wypracowywaniu wyobrażeń co do celu, kształtu i sposobu nauczania etyki w szkole w Polsce oraz co do podstaw kształcenia nauczycieli.

Projekt zakładał zarówno zbadanie polskiej myśli etycznej i pedagogicznej pod kątem refleksji nad etyką jako możliwym przedmiotem edukacji szkolnej, jak i przyczynienie się do wprowadzenia doświadczeń innych krajów świata zachodniego do dyskusji wokół problematyki nauczania etyki w Polsce. Konfrontacja obcych i rodzimych koncepcji teoretycznych, jak również porównanie różnorodnych podejść praktycznych miały pozwolić na uporządkowanie i unaukowanie debaty nad etyką jako przedmiotem nauczania obecnym w systemie edukacji oraz stanowić znaczący wkład w kształtowanie dydaktyki etyki w Polsce.

Prezentowane badania wpisują się w pierwszy etap opisywanego projektu. Służą one poszerzeniu wiedzy naukowej na temat funkcjonowania etyki jako przedmiotu obecnego w polskim systemie edukacji i kształcenia nauczycieli – specjalistów w tej dziedzinie. Tak zakreślone badania z pewnością mogą stać się punktem wyjścia do namysłu nad kształtem, jaki ów przedmiot winien lub mógłby przybrać w Polsce.

W naszej pracy położyliśmy nacisk na:

- 1) analizę, przede wszystkim systemową, funkcjonalną i celowościową, aktów prawnych sytuujących etykę w programach nauczania,
- 2) ocenę stopnia realizacji nauczania etyki w szkołach w Polsce w latach 2006–2015,
- 3) rozpoznanie i opisanie kształtowania się zmienności w zakresie dostępu do tego przedmiotu w latach 2006–2015,
- 4) określenie tendencji jego przekształceń (dynamiki i kierunku zmian), aktualnego stanu nauczania etyki i przygotowania nauczycieli do jej nauczania w Polsce,

Etyka w systemie edukacji w Polsce

Joanna Madalińska-Michalak – pedagog, profesor nauk społecznych, kierownik Katedry Dydaktyki i Pedeutologii Uniwersytetu Warszawskiego; przewodnicząca Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego. Jest autorką ponad 200 prac naukowych z zakresu pedagogiki, a zwłaszcza pedeutologii, dydaktyki i edukacji nauczycieli, m.in. *Skuteczne przywództwo w szkołach na obszarach zaniedbanych społecznie. Studium przypadków* (Łódź 2012), *Dyrektor szkoły liderem – inspiracje i perspektywy* (Warszawa 2015).

Antoni J. Jeżowski – doktor nauk ekonomicznych, profesor nadzwyczajny w Instytucie Ekonomicznym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Głogowie; pedagog; współzałożyciel miesięcznika „Dyrektor Szkoły”, którym kierował jako redaktor naczelny w latach 1995–2003. Jest autorem wielu publikacji z zakresu zastosowania prawa w zarządzaniu szkołą i placówką oświatową, m.in.: *Ekonomika oświaty w zarządzaniu szkołą* (Warszawa 2012), *Gimnazja w Polsce. Efekty edukacyjne, finanse, organizacja* (Warszawa 2017).

Szymon Więstaw – członek zarządu Instytutu Badań w Oświacie; matematyk; analityk. Jest autorem analiz i opracowań o charakterze strategicznym poświęconych organizacji oświaty w jednostkach samorządu terytorialnego.

Autorzy publikacji, prezentując obraz nauczania etyki w polskich szkołach, skupili się na kwestiach:

- etyki jako przedmiotu nauczania w szkołach: podstawa programowa, cele kształcenia, prowadzenie lekcji, etyka a religia;
- wykonywania zawodu nauczyciela etyki: charakterystyka, kształcenie i ocena pracy;
- miejsca etyki w systemie edukacji w Polsce oraz czynników wspierających i ograniczających nauczanie etyki.

Podstawą analizowanych w książce rozważań są wyniki ogólnopolskich badań przeprowadzonych wśród nauczycieli etyki w szkołach różnego typu i stopnia edukacji. Badania zostały zrealizowane w latach 2015–2016.

Publikacja jest przeznaczona dla nauczycieli etyki, dyrektorów szkół, pracowników Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz pracowników nadzoru pedagogicznego. Zainteresuje również naukowców zajmujących się problematyką szkoły, procesami nauczania i uczenia się w szkole, a także studentów pedagogiki, filozofii i kierunków nauczycielskich.

CENA 49 ZŁ (W TYM 5% VAT)

ISBN 978-83-8107-574-9

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLWUER.PL
WWW.PROFINFO.PL

Wolters Kluwer